

Lineární kongruentní generátor

smíšený generátor

$$I_{j+1} = a I_j + c \quad (\text{mod } m)$$

$$a, c, m \in \mathbf{N}$$

$$x_j = I_j/m$$

$$0 \leq x_j < 1 \quad x_j \in U(0,1)$$

- perioda nejvýše $m - 1$ ($m \approx 2^{32}$)
- semínko I_0
- pozor na korelaci a přetečení dat

čistě multiplikativní generátor

$$I_{j+1} = a I_j \quad (\text{mod } m)$$

$$a, m \in \mathbf{N}$$

$$x_j = I_j/m$$

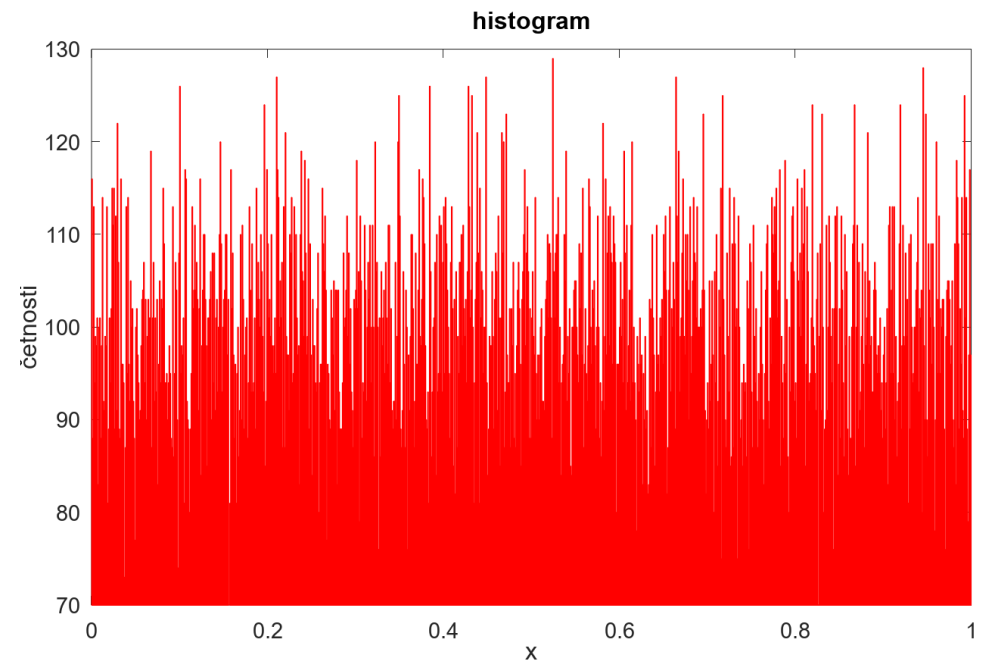
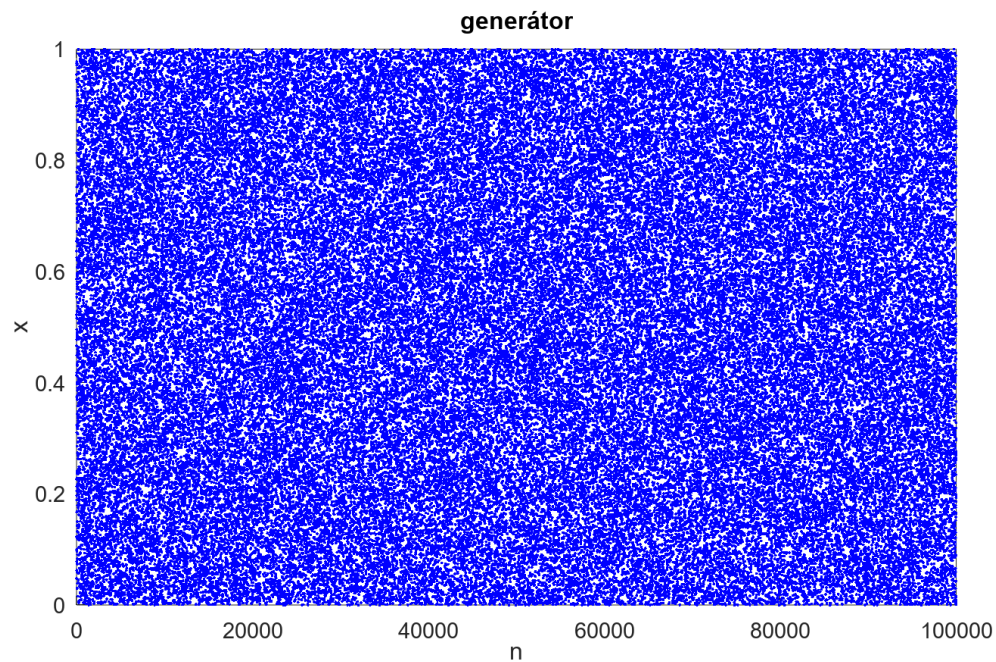
$$0 \leq x_j < 1 \quad x_j \in U(0,1)$$

- příklad $a = 7^5 = 16807$
 $m = 2^{31} - 1 = 2147483647$
perioda: $2^{31} - 2 \approx 2.1 \times 10^9$

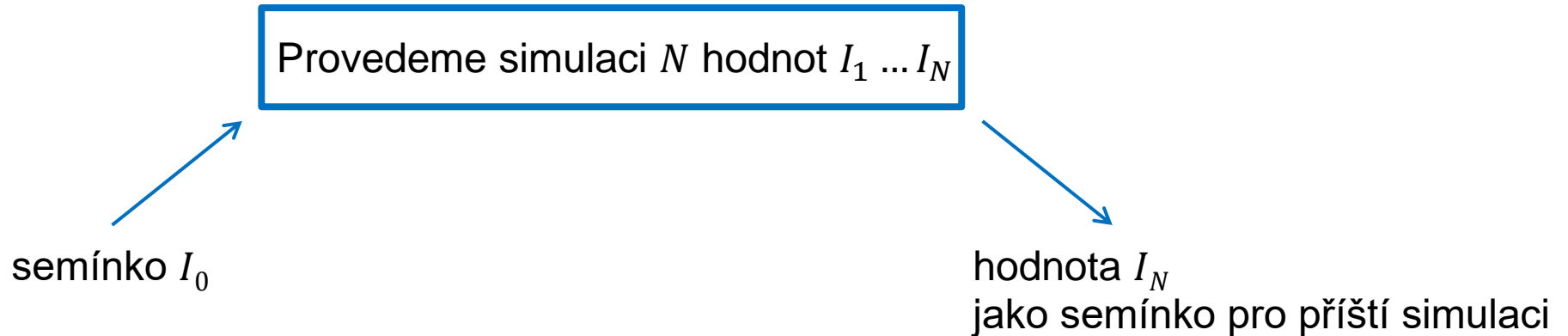
Lineární kongruentní generátor

$N = 100\,000$

- multiplikativní generátor, $a = 16807$, $I_0 = 41369$, $m = 2^{31} - 1$

Monte Carlo simulace

- pokud jde o úplně první simulaci, vymyslím si semínko I_0

jinak

- načtu semínko jako poslední uloženou hodnotu z předchozí simulace

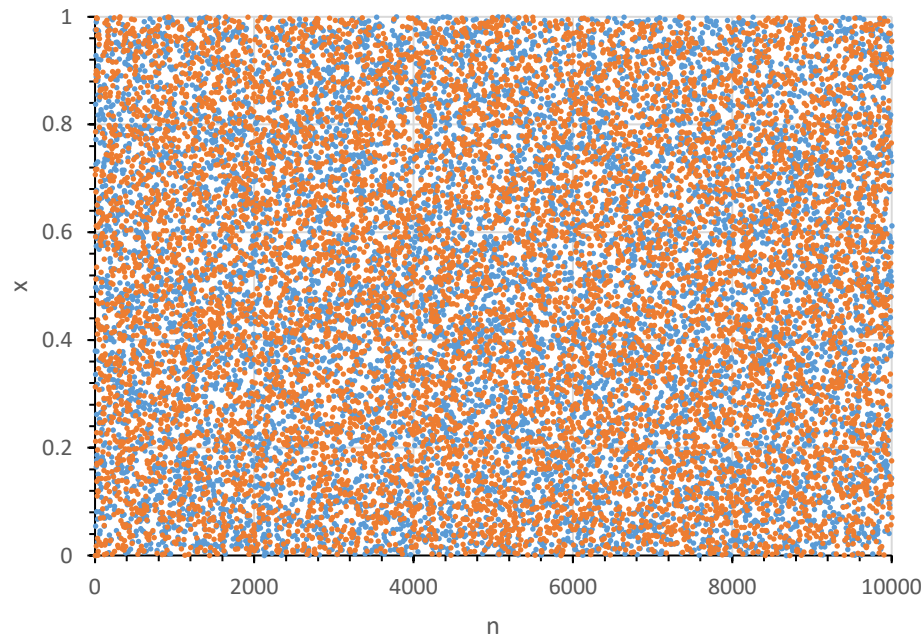
nebo

- semínko nějak vytvořím, aby to bylo pokaždé jiné číslo (např. aktuální datum, čas atd.)

$N = 10\,000$

- **multiplikativní** generátor $a = 16807, I_0 = 48541, m = 2^{31} - 1$
- **smíšený** generátor $a = 16807, c = 4136, I_0 = 48541, m = 2^{31} - 1$

generátor náhodných čísel

generátor náhodných čísel $U(0,1)$

=NÁHČÍSLO ()

histogram

=ČETNOSTI (D2:D10001, R1:R100)

data

biny

maticové vzorce v Excelu:

1. označit výstupní oblast
2. napsat vzorec a stisknout Ctrl+Shift+ENTER

$N = 10\,000$

- **multiplikativní** generátor
- **smíšený** generátor

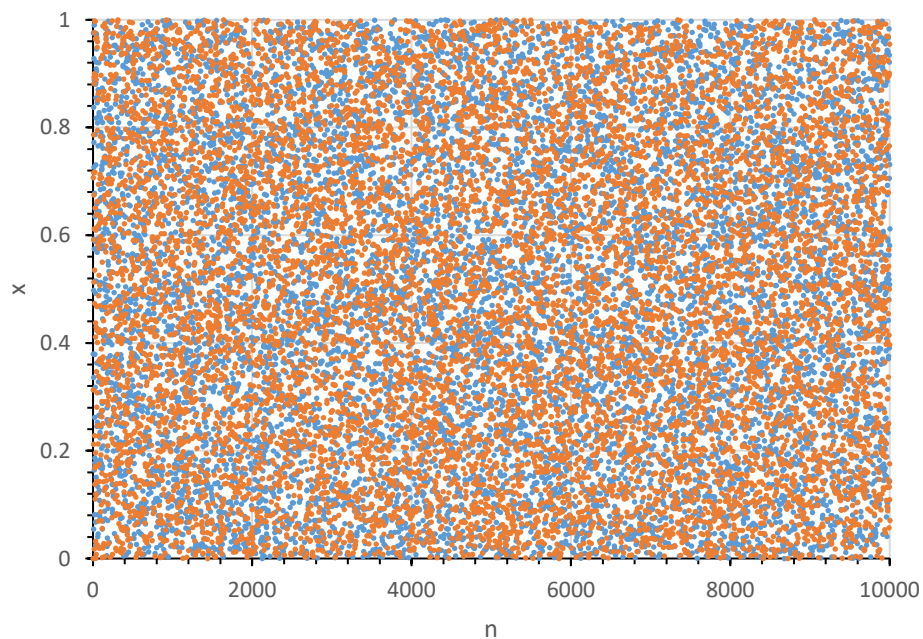
$$a = 16807,$$

$$a = 16807, c = 4136,$$

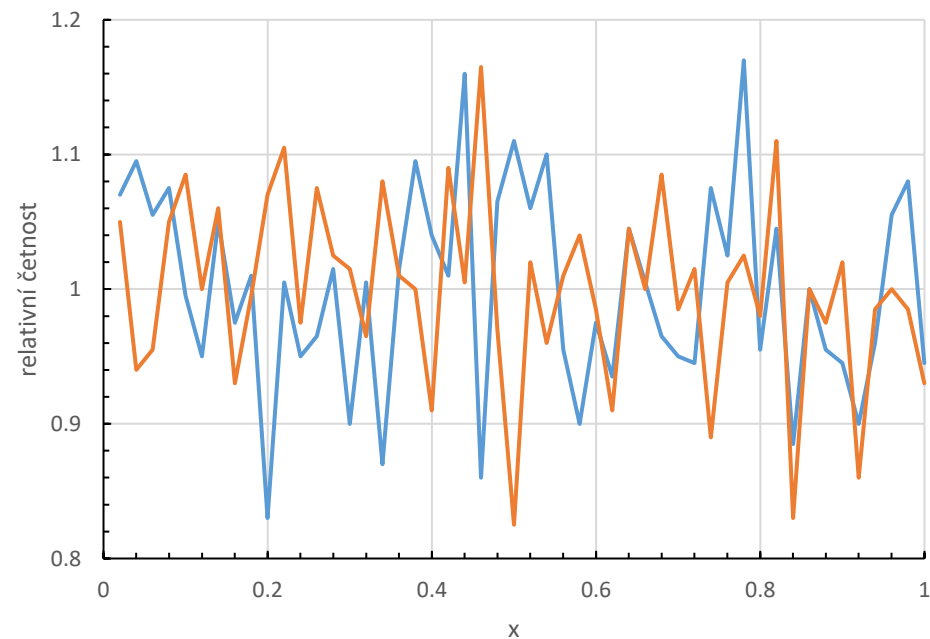
$$I_0 = 48541, m = 2^{31} - 1$$

$$I_0 = 48541, m = 2^{31} - 1$$

generátor náhodných čísel

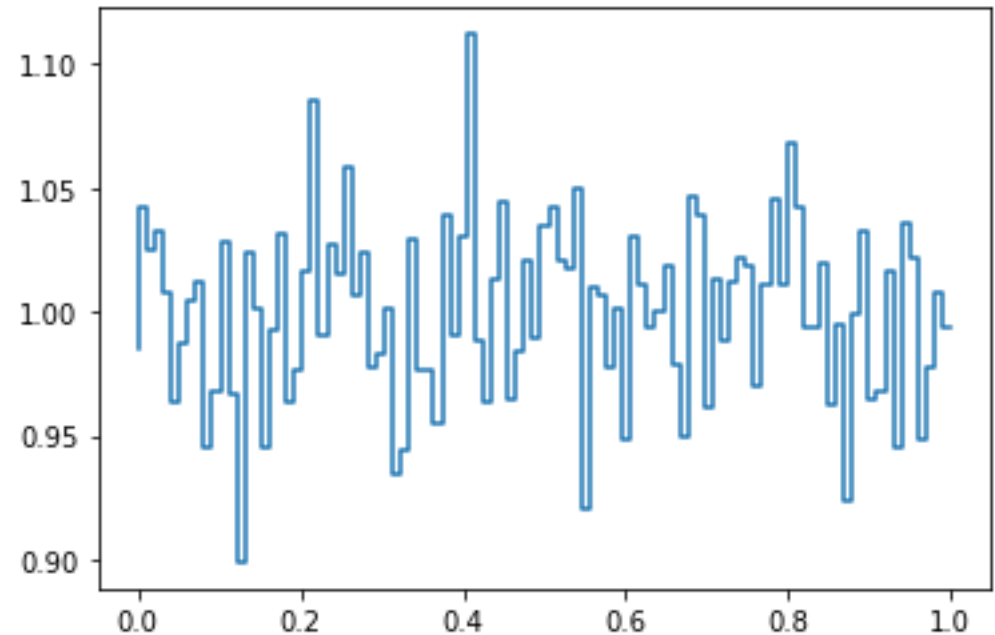

relativní četnost

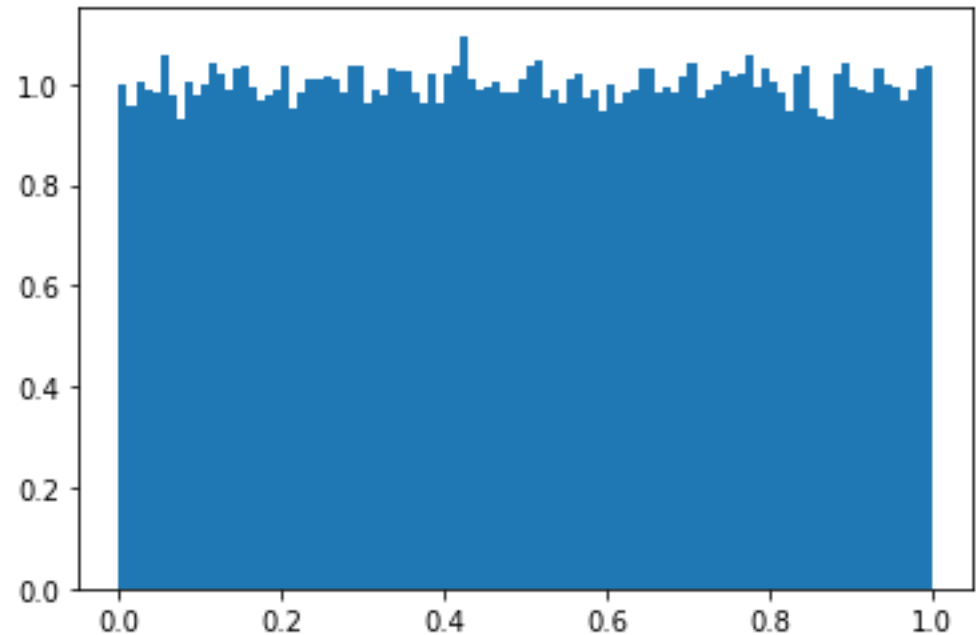
histogram „bod po bodu“

```
1 import numpy as np
2 import matplotlib.pyplot as plt
3 n=100000 #pocet dat
4 nbins=100 #pocet binu
5 x=np.linspace(0,1,nbins) #x-ova souradnice grafu
6 y=np.zeros(nbins) #y-ova souradnice grafu
7 for i in range(0,n):
8     ibin=int(nbins*np.random.random()) #generuje nahodne cislo
9     y[ibin]=y[ibin]+1 #inkrementace histogramu
10 y=y/(n/nbins) #normalizace
11 plt.step(x,y) #vykresleni grafu
```


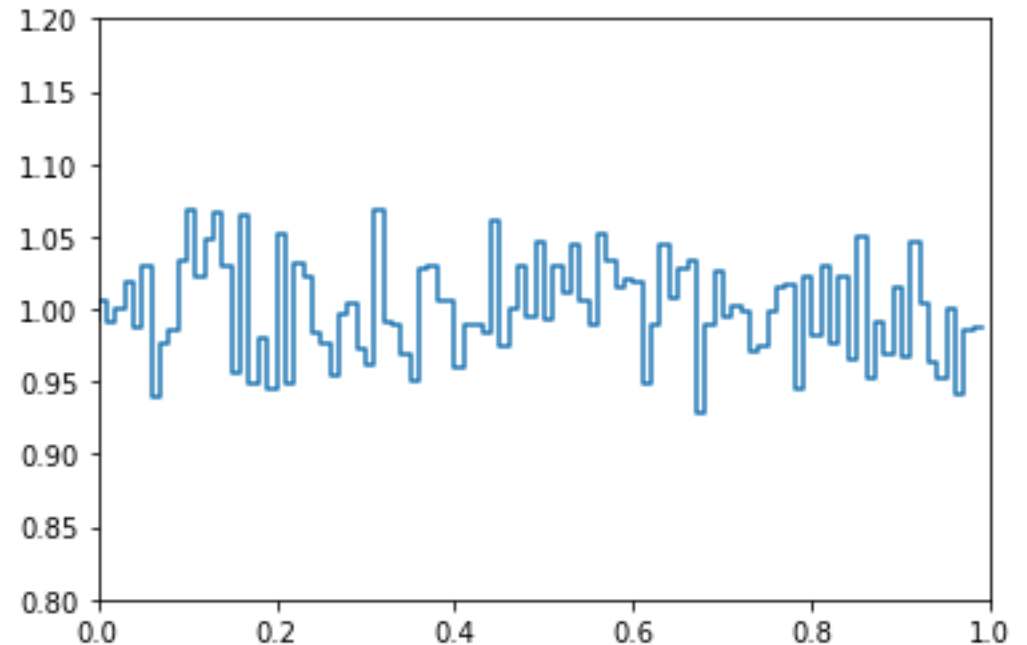
histogram metodou plt.histogram

```
1 import numpy as np
2 import matplotlib.pyplot as plt
3 n=100000 #pocet dat
4 nbins=100
5 data=np.array(n) #deklarace pole x-souradnic
6 data=np.random.random_sample(n) #naplni pole data nahodnymi hodnotami
7 plt.hist(data,bins=nbins,density=True) #udela a vykresli histogram
```


histogram metodou np.histogram

```
1 import numpy as np
2 import matplotlib.pyplot as plt
3 n=100000 #pocet dat
4 nbins=100
5 data=np.array(n) #deklarace pole x-souradnic
6 data=np.random.random_sample(n) #naplni pole nahodnymi hodnotami
7 hist,bin_edges=np.histogram(data,bins=nbins,density=True) #udela histogram
8 x=bin_edges[0:nbins] #x-ova souradnice
9 y=hist #y-ova souradnice
10 fig,ax=plt.subplots() #vytvoreni obrazku
11 ax.step(x,y) #vykresleni grafu
12 plt.xlim(0,1) #nastaveni rozmezi osy x: 0,1
13 plt.ylim(0.8,1.2) #nastaveni rozmezi osy y> 0.5,1.5
```

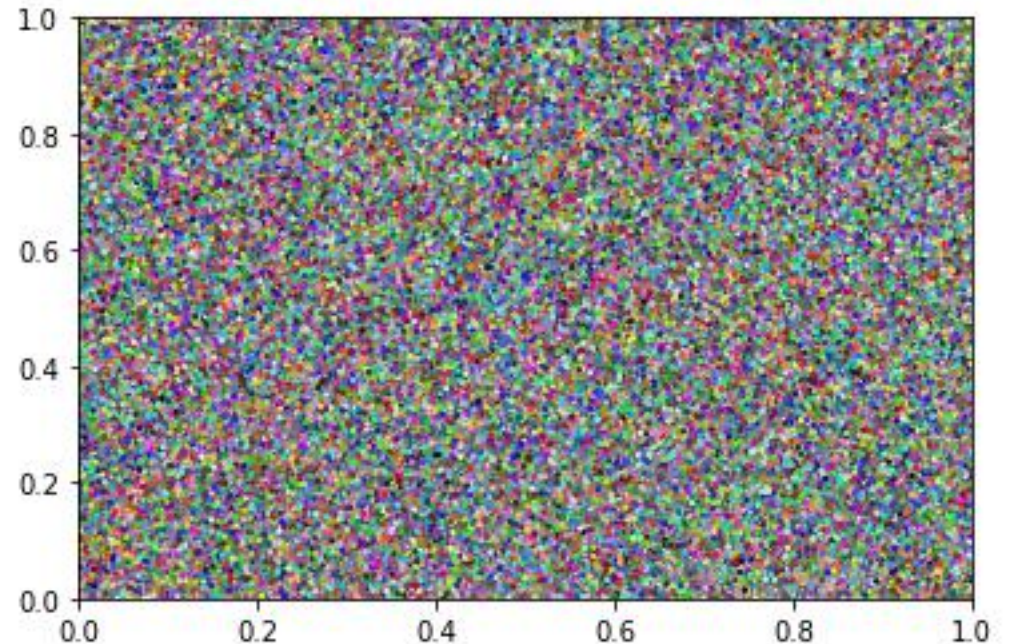

Barevný test v Pythonu

randomcolours.py

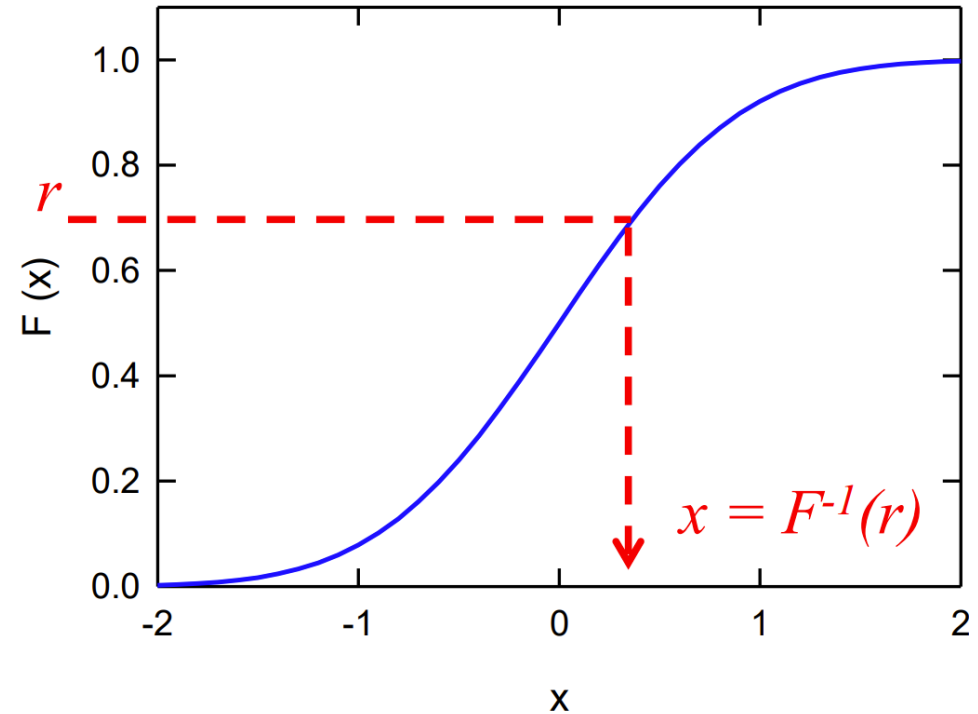
```
1 import numpy as np #knihovna numpy
2 import matplotlib.pyplot as plt #knihovna matplotlib.lib.pyplot
3 n=100000
4 x=np.array(n) #deklarace pole x-souradnice
5 y=np.array(n) #deklarace pole y-souradnice
6 colours=np.array([n,3]) #deklarace pole barva
7 x=np.random.random_sample(n)#vygeneruje 100000 nah. cisel U(0,1)
8 y=np.random.random_sample(n) #vygeneruje 100000 nah. cisel U(0,1)
9 colours=np.random.random_sample([n,3]) #vygeneruje 100000 trojic nah. cisel U(0,1)
10 plt.scatter(x,y, s=5, c=colours, edgecolors="none") #nakresli graf
11 #nastaveni os od 0 do 1
12 ax=plt.gca()
13 ax.set_xlim(left=0,right=1)
14 ax.set_ylim(bottom=0,top=1)
15 plt.draw()
16 #ulozeni do souboru formatu PNG
17 plt.savefig("randomcolours.png",dpi=150)
```


Monte Carlo simulace – metoda inverzní funkce

Nechť x je náhodná proměnná s rozdělením popsaným hustotou pravděpodobnosti $f(x)$ a distribuční funkcí $F(x)$.

Potom má nová náhodná proměnná $r = F(x)$ rovnoměrné rozdělení $U(0,1)$.

Metoda inverzní funkce

1. Vygeneruj náhodnou proměnnou $r \in U(0,1)$.
2. Vypočítej $x = F^{-1}(r)$ inverzní funkci k distribuční funkci $F(x)$ požadovaného rozdělení.

Monte Carlo simulace – metoda inverzní funkce

Exponenciální rozdělení

1. hustota pravděpodobnosti

$$f(t) = \frac{1}{\tau} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

2. distribuční funkce

$$F(t) = \int_0^t \frac{1}{\tau} e^{-\frac{z}{\tau}} dz \Rightarrow F(t) = 1 - e^{-\frac{t}{\tau}}$$

3. náhodná proměnná s rovnoměrným rozdělením

$$r \in U(0,1)$$

4. inverzní funkce k distribuční funkci

$$F^{-1}(r) = -\tau \ln(1 - r)$$

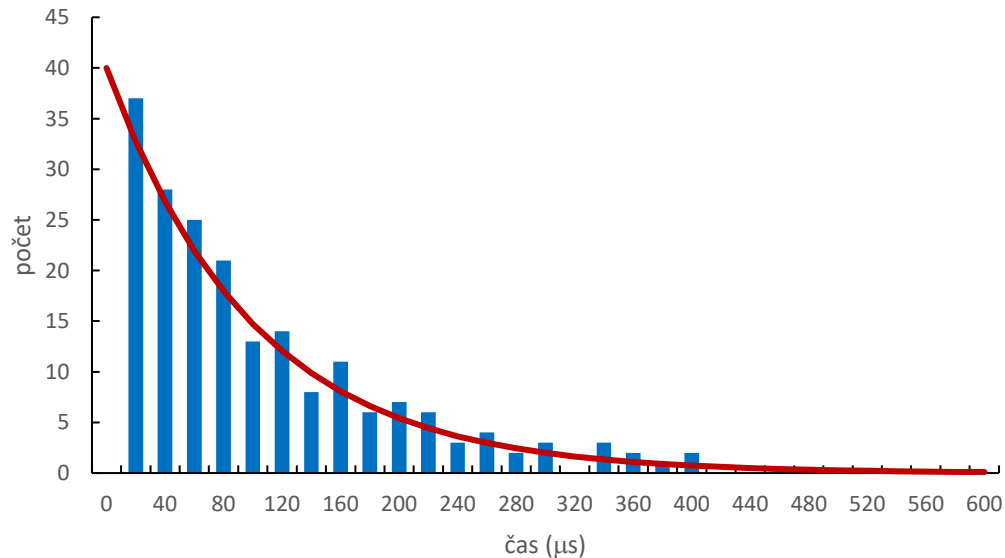
5. náhodná proměnná s exponenciálním rozdělením

$$t = -\tau \ln(1 - r)$$

6. ekvivalentně

$$t = -\tau \ln r$$

1. Doba života vybuzeného stavu elektronů je $100 \mu\text{s}$. Při rozpadu je emitován foton. Proveďte v Excelu simulaci měření fotoluminiscence (200 hodnot). Nakreslete histogram naměřených hodnot.

generátor náhodných čísel $U(0,1)$

$$A_i = \text{NÁHČÍSLO}()$$

exponenciální rozdělení $\tau = 100$
metodou inverzní funkce

$$B_i = -100 * \text{LN}(A_i)$$

histogram

$$\{=\text{ČETNOSTI}(B2:B199, D2:D32)\}$$

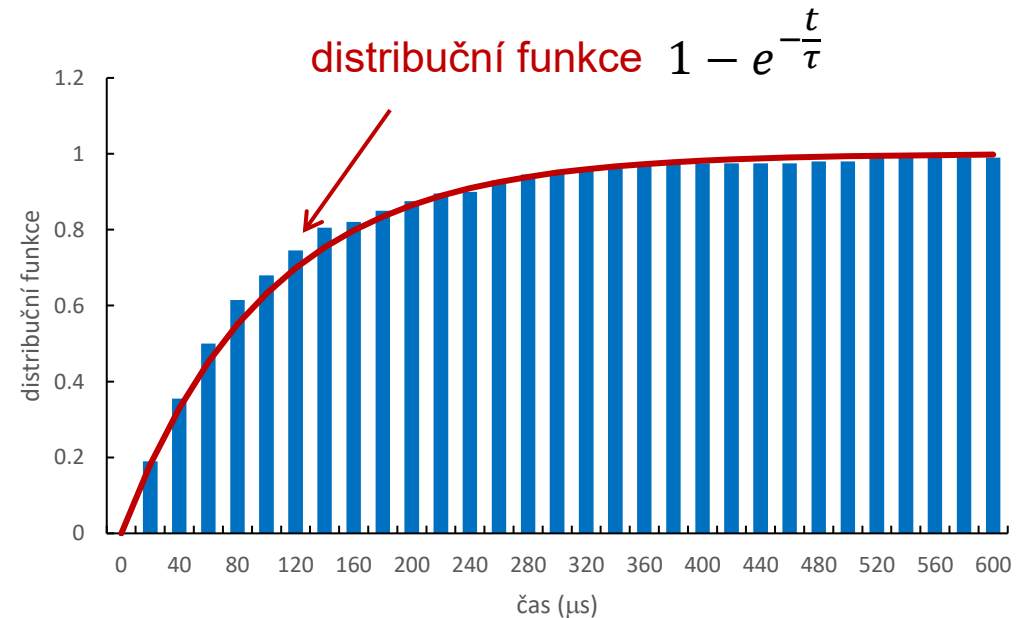
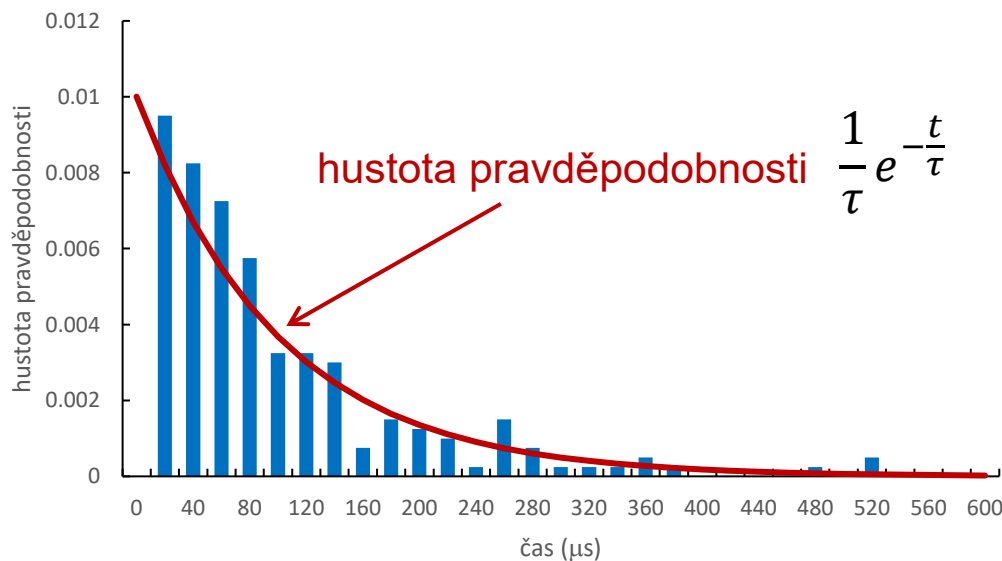
oblast vygenerovaných dat

biny

maticové vzorce v Excelu:

1. označit výstupní oblast
2. napsat vzorec a Ctrl+Shift+Enter

2. Z dat vygenerovaných v předchozím příkladu udělejte normovaný histogram a srovnejte s hustotou pravděpodobnosti exponenciálního rozdělení a kumulovaný histogram, který srovnejte s distribuční funkcí exponenciálního rozdělení.

3. Jaká je pravděpodobnost, že vybuzená hladina bude žít déle než 200 μs ?